

Hon drabbades av den ovanliga cancerformen Net

2024-11-10

Optional[©Bonnier

Alla artiklar är skyddade enligt upphovsrättslagen. Om inte annat följer av gällande avtalslicens får artiklar inte vidare distribueras, kopieras, överföras till något annat medium eller översättas utan särskilt medgivande från rättighetsägaren.] eller artikelförfattaren. Utgivare: Pia Rehnquist.

Databasens namn: Pia Rehnquist / Sydsvenskan / retriever-info.com

Klicka här för att läsa artikeln.

A8 Nyheter

Sydsvenskan
Söndag 10 november 2024

Lotta Dalborg under en semester i somras.

FOTO: PRIVAT

Lotta Dalborg i våras med döttrarna Hanna, Frida och Amanda efter att de sprungit Våruset i Malmö. "Ett av många lopp som vi har sprungit", berättar Lotta Dalborg. FOTO: PRIVAT

Fakta Det här är Net
Neuroendokrina tumörer, Net, bildas av celler som ska producera hormoner. Men de här cellerna förändras så att de blir cancerceller.
Net kan fortsätta tillverka hormoner eller hormonliknande ämnen. Den som drabbas av Net kan få en

överproduktion av hormoner. Vilken påverkan det får beror på i vilket organ tumören finns (se exempel i artikeln). Det är vanligast att Net bildas i tunntarmen.
De flesta som får Net är omkring 60 år.
Källa: 1177 och Carl Fredrik Warfvinge

Hon drabbades av den ovanliga cancerformen Net

Hälsa

Lotta Dalborg från skånska Vittskövle trodde att hon drabbats av utmattningssyndrom och hamnat i klimakteriet. Sedan fick hon veta att hon har en ovanlig cancer typ som kallas Net.

- Det var tur i oturen att jag fick diagnosen, säger hon.

För åtta år sedan jobbade Lotta Dalborg som polis. Tempot som förhållning var högt och hon hade ständigt mycket att göra.

- Vi slet som djur. Till slut kände jag att jag inte orkade mer. Jag var så trött, hade svårt att sova och svettades något helt otroligt, berättar hon.

Hon var 57 år gammal då, och trodde att hon led av utmattningssyndrom och klimakteriesbesvär.

De första testerna hos en företagsläkare bekräftade att hon led av utmattningssyndrom. Men blodproverna visade att hon även hade höga levervärden.

Läkaren frågade om min alkoholkonsumtion. Men jag visste ju att det inte var det som var fel. Jag fick gå tillbaka till läkaren och ta nya tester. Efter någon dag ringde han och berättade att mina levervärden nu var ännu högre än de hade varit förra gången.

Lotta Dalborg fick en remiss till sjukhus. Där tog man fler prover och gjorde

både röntgen- och ultraljudsundersökning.

- Ultraljudsundersökningen tog tid. Då förstod jag att något var galet, berättar Lotta Dalborg.

Några dagar senare var hon tillbaka på sjukhuset, med sin make som stöd. Hon fick veta att hon har cancer.

- Det var det negativa beskedet. Det positiva beskedet var att det var Net, en långsamt växande typ av cancer. Men just då hörde jag bara "cancer", jag visste ingenting om Net, säger Lotta Dalborg.

Det är hon inte ensam om.

Enligt Carl Fredrik Warfvinge, Net-läkare och forskare knuten till onkologen vid Skånes universitetssjukhus i Lund, är Net en typ av cancersjukdom som väldigt få känner till.

- Ofta tar det tid för sjukvården att upptäcka Net. Inte så sällan upptäcks det av en slump, exempelvis vid en röntgenundersökning, förklarar Carl Fredrik Warfvinge.
Ändå drabbas ungefär 500 personer i Sverige varje år av "neuroendokrina tumörer", eller Net. Tidigare har det kallats carcinoider.

Net är ett samlingsnamn för en typ av tumörer som bildas av celler som ska producera hormoner. Men cellerna förändras så de blir cancerceller. Tumören kan fortsätta tillverka hormoner eller hormonliknande ämnen.

Det vanligaste är att tumören bildas i tunntarmen, men den kan även bildas i andra organ.

- Om man tittar på de här hormonproducerande tumörerna i mikroskop är de väldigt lika, oavsett i vilket organ man hittar dem, och man behandlar tumörerna på liknande sätt, förklarar Carl Fredrik Warfvinge.

Net kan leda till att den drabbade får en överproduktion av hormoner.

Vilken påverkan Net får varierar beroende på i vilket organ tumören finns.

- Om man har Net kan man till exempel ha alldeles för mycket insulin i kroppen, vilket gör att man får lågt blodsocker, eller för mycket av ett hormon som har till uppgift att sätta igång tunntarmen, vilket kan resultera i kraftiga diarréer.

Det är framför allt äldre personer som drabbas av Net, personer som är runt pensionsåldern och äldre.
Carl Fredrik Warfvinge berättar att symtomen från Net kan vara ganska diffusa och många patienter kan till och med vara helt symptomlösa. Dessutom utvecklas Net långsammare än många andra typer av cancer. Därför tar det ofta tid för sjukvården att upptäcka Net.

Beroende på cancertyp kan det finnas olika riskfaktorer.

- Det finns vissa släkter som har vissa genfel som gör att risken för Net ökar. Men i de flesta fall vet man inte varför någon har drab-

Ofta tar det tid för sjukvården att upptäcka Net. Inte så sällan upptäcks det av en slump, exempelvis vid en röntgenundersökning.

Carl Fredrik Warfvinge, Net-läkare och forskare knuten till onkologen vid Skånes universitetssjukhus i Lund.

bats, berättar Carl Fredrik Warfvinge.

Om tumören bara finns i ett organ kan den i vissa fall opereras bort. Har sjukdomen däremot spritt sig kan den inte botas, utan är kronisk.

För Lotta Dalborg tog resan från diagnos till operation bara tre månader. Hon beskriver det som att allt gick väldigt snabbt, och att hon bara följde med i "cancerbubblan".

Hennes tumör satt på bukspottkörteln. Den var omkring sex centimeter stor och tryckte på galla och magsäck. Detta hade bidragit till att hon hade haft svårt att äta.

Vid en operation plockade man bland annat bort tumören och gallan samt delar av hennes magsäck och tunntarm.

Operationen tog nio timmar.

Därefter blev Lotta Dalborg röntgad igen.

- Då fick jag nästa käftsmäll. Jag hade metastaser i skelettet. Jag trodde att jag hade blivit kvitt cancer.

Metastaserna kunde inte opereras bort. Därför genomgår Lotta Dalborg nu en livslång behandling som går ut på att hon får en särskild hormonspruta var fjärde vecka.

- Hormonsprutan har till uppgift att stoppa tumören från att växa. Den gör att sjukdomen håller sig stilla, förklarar Carl Fredrik Warfvinge.

Det här är också den vanligaste behandlingen vid Net.

För Lotta Dalborg har behandlingen gjort att två av tre metastaser har minskat. En, i axeln, har inte förändrats.

Efter operationen, där alltså gallan och en del av hennes magsäck och tunntarm togs bort, behöver Lotta Dalborg ta tabletter vid varje måltid för att hjälpa kroppen att spjälka näringsämnen. Hon får också leva med diarré, men säger att det är "det lilla".

- Jag mår jättebra idag, som vem som helst. Ibland blir jag påmind om att jag har cancer, men jag mår inte dåligt av det. Så länge metastaserna håller sig i schack så går det bra. Och jag ser till att motionera mycket, för det tror jag är bra, säger hon.

Lotta Dalborg ser det som tur i oturen att hon fick sin diagnos för åtta år sedan. I det typiska fallet kan man leva många år med Net, i flera decennier.

- När jag fick diagnosen bestämde jag mig för att det inte skulle få knäcka mig. Jag hade alldeles för många glädjeämnen i livet. Jag ville uppleva mina barnbarn.

- Jag tror att man ska försöka vara positiv. Det finns många andra cancerformer där det kan vara svårt, men med Net kan man det.

Ania Obmńska
ania.obmnska@sydsvenskan.se